

## Základní tendence

- Pokles souhrnné výkonnosti české ekonomiky v meziročním srovnání se ve 2. čtvrtletí zrychlil, takže HDP se v 1. pololetí 2009 reálně snížil o 5,0<sup>1</sup> %, zejména v důsledků poklesu HPH v podnicích zpracovatelského průmyslu. Mezičtvrtletně se však HDP zvýšil o 0,1 %, zastavil se tak pokles z předchozích dvou čtvrtletí. Vzhledem k příznivému vývoji směnných relací došlo ke zhodnocení české národní práce a tedy k menšímu poklesu hrubého domácího důchodu než HDP.
- Ve struktuře výdajů HDP pokračovaly tendence 1. čtvrtletí, tzn. rozhodující byl vliv poklesu výdajů na tvorbu hrubého kapitálu, zejména zásob (příspěvek k vývoji HDP -5,3 p. b.) a čistého vývozu (-1,2 p. b.), při kladném příspěvku výdajů na konečnou spotřebu (+1,6 p. b.), v tom při předstihu růstu výdajů vládních institucí před spotřebitelskými výdaji domácností.
- Průmyslová produkce meziročně klesla téměř o pětinu, což způsobil především pokles tržeb a nových zakázek ve zpracovatelském průmyslu. Stavebnictví neprošlo tak výrazným poklesem, a to zejména díky rostoucí produkci inženýrského stavitelství, snížil se počet zahajovaných bytů. Významně klesly tržby v obchodě a opravách motorových vozidel, tržby za potraviny zůstaly na loňské úrovni. Zájem o služby byl nižší, což se odrazilo také na jejich tržbách.
- Pololetní deficit běžného účtu platební bilance se meziročně zlepšil při stagnaci výkonové bilance a příznivější bilanci výnosů. Jeho krytí přebytkem finančního účtu bylo dostatečné. Příliv přímých zahraničních investic klesl na polovinu objemu stejného období roku 2008; na kladné saldo portfoliových investic působil především výrazný příliv peněz do ČR vlivem emise vládních dluhopisů i dluhových cenných papírů firem. Zahraniční obchod zbožím dosáhl při zhruba pětinové meziroční ztrátě tempa dovozu a vývozu nejvyššího pololetního přebytku od roku 1993.
- Ceny se přizpůsobovaly vývoji produkce (poptávky) značně rozdílně. Ceny zemědělských výrobců meziročně výrazně klesly, ceny průmyslových výrobců klesly mírně, přičemž ceny elektřiny, plynu a vody vzrostly. Ceny ve stavebnictví vzrostly, i přes pokles cen materiálů. Vzrostly ceny tržních služeb (s výjimkou dopravy). Spotřebitelské ceny se v 1. pololetí 2009 zvýšily o 1,8 % (nejvíc rostly ve skupině bydlení a energie), bez vlivu administrativně ovlivňovaných cen dokonce klesly o 0,2 %. Ceny vývozu v korunovém vyjádření rostly o 3,3 %, dovozní ceny klesly o 0,6 %.
- V situaci na trhu práce se odrážel se zpožděním pokles výkonnosti ekonomiky; růst nezaměstnanosti se zrychloval. Zaměstnanost tak klesla pod úroveň 2. pololetí 2007 a nezaměstnanost se vrátila na úroveň poloviny roku 2006. Počet volných pracovních míst se výrazně snížil. Mzda se reálně zvýšila o 0,9 %, což ovlivnila především relativně nízká inflace a zřejmě i snížení podílu zaměstnaných s relativně nižší mzdou. Mzdová diferenciací se prohloubila.
- Tempo růstu úvěrů firmám a domácnostem bylo ve srovnání se stejným obdobím roku 2008 pouze třetinové (půjčky domácnostem dosáhly téměř stejného objemu jako úvěry firmám), objem čistého dluhu centrální vlády byl meziročně trojnásobně vyšší. Domácnosti znovu výrazně zvýšily své vklady u měnově-finančních institucí (vč. vkladů netermínovaných), nikoli však v rekordním přírůstku jako v 1. čtvrtletí; marže bank u nových obchodů s domácnostmi dosáhly historicky nejvyšší úrovně vlivem výrazného růstu úrokových sazeb z úvěrů.
- Státní finance byly podle pololetního rozpočtového salda v nejhorším stavu od vzniku České republiky. Příjmy poklesly především vlivem čtvrtinového propadu daně z příjmů firemního sektoru, dynamika výdajů byla na průměru období 2000 až 2008.

---

<sup>1</sup> Reálný vývoj HDP a jeho složek je počítán z údajů očištěných o sezónní vliv a o nesterýný počet pracovních dní.